

Danskernes Historie Online

Danske Slægtsforskernes Bibliotek

Dette værk er downloadet fra Danskernes Historie Online

Danskernes Historie Online er Danmarks største digitaliseringsprojekt af litteratur inden for emner som personalhistorie, lokalhistorie og slægtsforskning. Biblioteket hører under den almennyttige forening Danske Slægtsforskere. Vi bevarer vores fælles kulturarv, digitaliserer den og stiller den til rådighed for alle interesserede.

Støt vores arbejde – Bliv sponsor

Som sponsor i biblioteket opnår du en række fordele. Læs mere om fordele og sponsorat her: <https://slaegtsbibliotek.dk/sponsorat>

Ophavsret

Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug.

Links

Slægtsforskernes Bibliotek: <https://slaegtsbibliotek.dk>

Danske Slægtsforskere: <https://slaegt.dk>

Formanden skriver	side 2
Almegård i Odsherred	side 3
Om Klint Sø	side 7
Slægtsforskernes arkiv og de gamle Slægtsgårdsblade.....	side 10
Mejetærskerens berettigelse?	side 10
Andersvænge - Rosenkildeparken	side 12
Mariendals mølle og mord	side 13
Nyt fra kredsene	side 14

Tidsskrift for
Dansk Slægtsgårdsforening

September-november 2023

Nr. 479 - 80. årgang

Almegaard i Odsherred

SLÆGTSGÅRDEN

LÆR AF FORTIDEN - LEV I NUTIDEN - VIRK FOR FREMTIDEN

Stiftet 5. juli 1941
www.slaegtsgaardsforeningen.dk

Kasserer:

Connie F. Neumann, Valmuevænget 8, Grønnemose. 5560 Aarup.
 Tlf. 40 30 35 52. E-mail zenta1@outlook.dk

Medlemsadministrator:

Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88. E-mail ingermarieh@gmail.com

Hovedbestyrelsen:

Formand:

Gunhild Olesen Møller, »Bronzehave«,
 Strædet 38, 7990 Øster Assels.
 Tlf. 97 76 42 77. Mobil 23 32 92 10.
gunhildom@gmail.com
 (Formand: Midtjysk kredsen)

Næstformand:

Niels Ole Volhøj, »Volhøj«
 Bettevej 38, V. Tversted, 9881 Bindslev
 Tlf. 40 89 74 92
enovolhoj@mail.dk
 (Formand: Vendsysselkredsen)

Jens Brogaard Jensen, »Maglehøjgård«,
 Hammerbakke 3, 4050 Skibby
 Tlf. 47 52 99 18
jensbjensen@privat.dk
 (Formand: Nordsjællandskredsen)

Karen Andersen, »Baungaard«,
 Vollerupvej 70, 4400 Kalundborg
 Tlf. 29 26 20 13
vollerupvej70@gmail.com
 (Formand: Vestsjællandskredsen)

Torben Knudsen, »Toftekærgård«,
 Spijlerupvej 51
 4700 Næstved
 Tlf. 20 32 66 70 og 55 44 66 76
 E-mail spjellerup@dlgmail.dk
 (Formand: Sjælland Syd kredsen)
 (Medlem af forretningsudvalget)

Hans Jørgen Hansen, »Bregnholt«,
 Adelgade 88, 4880 Nysted.
 Tlf. 23 41 98 16.
bregnholtpc@hotmail.dk
 (Formand: Lolland/Falster kredsen)

Peder Høite Hansen, »Revningegård«,
 Revningevej 116, 5300 Kerteminde
 Tlf. 65 32 13 87
Peder.revninge@gmail.com
 (Formand: Fynskredsen)

Anker Lund

Gilbjergvej 6, Skodborg, 6639 Rødding
 Tlf. 45 61 54 89 77
lillekornvang@gmail.com
 (Kontaktpersonen fra Sønderjylland)

Bente Kjærgaard, »Kjærgaard«

Trehøjevej 41, 7480 Vildbjerg
 Tlf.nr.: 61666764
 Mail: bp.kjaergaard@gmail.com
 (Formand: Ringkøbingkredsen)

Steffen Buch Juul, »Jærgergården«,

Høllundvej 6, Høllund, 7100 Vejle.
 Tlf. 75 86 54 93.
steffen42@cloud.com
 (Formand: Vejlekedsen)

Christian Kirk,

Frejasvej 7a
 8981 Spentrup,
 Tlf. 23347955
 Mail kirk@familie.tele.dk
 (Formand: Århuskredsen)

Mads P. Christensen, »Als Nygaard«

Petersborgvej 11, Als,
 9560 Hadsund
 Tlf. 21 55 59 50
mathy@postkasse.net
 (Formand: Himmerlandskredsen)

Formanden skriver:

I mange år har der været gentagne opfordringer i Slægtsgården til at ansøge Jens og Anna Jensens Fond om hjælp til studierejser til udlandet. Det er slut nu. Fonden er nedlagt efter at der gennem en årrække har været forsøgt at afvikle fonden enten ved sammenlægning eller en nedlæggelse, men Civilstyrelsen har været svær at danse med. Tiden er løbet fra den slags mindre fonde. Revisionskrav og udviklingen i rentemarkedet har gjort at der blev tæret på fonden. Særligt år 2021-2022 var dårlige år og her blev egenkapitalen reduceret med 10%. Slægtsgårdsforeningens har haft udpeget et medlem til fondsbestyrelsen.

Den tidligere landsformand, Carl Martin Christensen, har i juni 2023 meddelt at restbeløbet på kr. 1.150.000 er fordelt til landbrugsskoler på grundlæg af lederuddannelserne. Midlerne er sendt ud og øremærket tilskud til studierejser for lederuddannelserne. Fonden har støttet mere end 200 unge landmænd med hjælp til studierejser. På foreningens vegne har jeg takket fondsbestyrelsen for at nedlæggelsen nu er gennemført og at de resterende midler kommer unge landmænd til gavn. Det er jo trods alt dem der skal videreføre vores erhverv, et erhverv der konkurrerer på verdensmarkedet. Så kendskab til andre landes landbrug kan være en inspiration og drivkraft.

En talemåde siger at om 100 år er alting glemt - og dog, ting og minder taler til os. I mit daglige service indgår en 100 år gammel serveringsske i sølv. Den er indgraveret med 2. præmie i Høver Landboforening 1923. Den er en udmærkelse som min morfar har erhvervet for avl med Rød Dansk Malke race.

Med alt den regn her i sommer har tiden også strakt til at se på gamle fotos. Et lidt medtaget familiefoto taget på dyrskuet i Høver (en lille by nær Galten). Billedet viser min mormor og morfar, Olga og Anton Jensen, og deres fire børn til dyrskue med mennesker, røde køer på række og vejende Dannebrog i baggrunden. Efter børnenes alder at dømme er billedet taget ca. i 1929. Med min mor er den ældste på ca. 9 år. Hele familien er fint klædt på og min mormor moderigtig med en ræv omkring halsen. Snart rammer sorgen dog ind i familiens hverdag. En datter på otte år dør af suktersyge i 1930 og i 1933 dør min morfar af Leukæmi 43 år gl. Min mormor var fra Snertinge på Sjælland og opvokset i en familie der har beskæftiget sig med teglværksdrift, så hun var ikke fra et landbrugsmiljø. Hun tog dog opgaven på sig med at fortsætte driften af den gamle ryttergård Peritshauge i Stjær Sogn indtil hun døde i 1966. Der var et par karle på gården til hjælp. Hun byggede også flere længer op efter en påsat brand, hvor en pyroman hærgede på egnen. Der kom børnebørn til og i 1950'erne til hendes død tilbragte vi dele af vores sommerferier hos min mormor. Vi hjalp til med at plukke bær, pumpe vand til hestene, samle æg, tage imod smågrise med færing og lærte kalvene at drikke af en spand og andet af den slags arbejde. Ellers tilbragte vi tiden med at spille matador i den fine havestue og ride på de to jyske heste, Musse og Montgomery, sidstnævnte opkaldt efter krigshelten fra 2. Verdenskrig. Det gik dog bedst når der var en til at trække i hovedtøjet for de var ikke ligefrem fyrige rideheste. Der var tidligt kommet en Fordson Major til gården og senere også en Buch traktor, men skrækken fra Suezkrisen i år 1956 sad i erindringen, da man ikke kunne få olie til traktorerne. Så på den måde fik hestene nogle år på otium.

Min mand og jeg har lige været nogle dage på Sjælland og besøgte bl.a. Frilandsmuseet i Lyngby. Vi fik adskillige timer til at gå med at se dette fine museum. Den eneste bygning der ligger på sin oprindelig plads er møllen. Museet rummer landsby- og landbrugsbygninger fra ca. år 1600 og op til 1930'erne. Bygningerne kommer fra hele Danmark, lidt fra Færøerne, Norge, Slesvig og Skånes danskertid. Jeg kunne da genkende nogle af gårdmiljøerne fra min barndom, men mest at sådan boede ældre mennesker. Museerne har en forpligtelse til at indsamle data fra nutiden. Coronatiden er ved at komme på museum. Jeg tænker på hvordan vil museerne håndtere opgaven med at bevare fortællingen og data om dansk landbrug efter år 1930 og den tid vi lever i nu. Dansk landbrug er mange ting, men alt andet lige er det jo store bygningskomplekser der ikke lige lader sig flytte på museum.

Gunhild Olesen Møller

Redaktion:

Ole G. Nielsen
 Bøgeparken 25 B, 4241 Vemmelev
 Tlf. 24 93 34 12
OleGN@mail.tele.dk

Nr. 480 udkommer omkring den 1. december 2023. Afleveringsfrist for indlæg den 1. november 2023.

Eftertryk tilladt med kildeangivelse.

Tryk:

Jannerup Grafisk
 Vallensbækvej 61
 2625 Vallensbæk
 Tlf. 58 52 52 22
jannerup@jannerup.dk

Adresseændringer

bedes meddelt foreningens medlemsadministrator:
 Inger Marie Wibholm, Sdr. Boulevard 12, 4930 Maribo.
 Tlf. 54 78 09 02 og 24 89 20 88.
 E-mail ingermarieh@gmail.com

Almegård i Odsherred

Almegård, matrikel nr. 6a af Nyrup og Klint, Højby sogn, ejes af et interessentselskab, der tilhører Hans Møller Olsen (25%), som er femte generation og Jens Møller Olsen (75 %), som er sjette generation.

Almegård er noget ganske særligt i det danske landbrug. Familien har i generationer specialiseret sig i specialafgrøder, nu dyrkes 25 ha med gulerødder, der er klassificeret i en særlig eksklusiv klasse. Og ikke mindst er gården opført efter en brand i 1951, og de nye bygninger blev opført efter tegninger af arkitekt, professor Arne Jacobsen, der i vores erindring bedst står for SAS-hotellet i København og møbler.

Odsherred Gods

Sognene i det nordlige Odsherred hørte til Odsherred gods, der var et af krongodsene. Der var ingen hovedgård på dette krongods, og dermed ingen hovmark. Kronen havde siden 1770-erne forsøgt at få afsat jordene, men der var ingen interesse for køb blandt fæsterne. I 1846 lykkedes det at få afhændet bøndergodset under Odsherred Krongods efter et tilbud om arvefæste fremsat 1. juli. (Dette salg er beskrevet af Margit Mogensen i hendes værk "Fæstebønderne i Odsherred" fra 1974.

Almehøjgård

Gårdens oprindelige navn var Almehøjgård, som i 1938 ændredes til Almegård. I 1832 fæstede Ole Pedersen, Almehøjgård. Han var født i Højby og blev gift med Ane Jensdatter. Han overtog arvefæstet og blev senere ejer af gården. De efterfølgende ejere af gårdens er hans agnater.

I 1880 overtog sønnen Jens Olsen, Almehøjgård. Han var gift med Karen Sophie Hansdatter, født i Højby.

I 1902 forpagtede deres søn Jacob Olsen (1873-1956) gården, og han overtog den 3 år efter. Han var gift med Marthine Hansen (1879 – 1969) født i Himmerland. Han havde bl.a. været på Fyn, og han var stærkt engageret i frøavl. Jacob Olsen var medlem af sognerådet, og i 25 år sad som formand for Tengslemark Andelsmejeri.

I J.C.B. la Cours bog om Danske gårde fra omkring 1910 oplyses, at der til gården hørte 42 tdr. land, heraf ager 38,5, eng 1½, tørvemose 1, have og gårdsplads 1.

Besætningen bestod af 15 køer, 10 stk. ungkvæg og kalve samt 2 tyre af rød dansk race, 3 heste og 3 plage og føl. Årligt solgtes Ca. 70 fedesvin.

Tre generationer i haven foran hovedbygningen. Fra venstre: Johannes, Mette og Jens Møller Olsen, Valdemar, Annette og Hans Møller Olsen.

Jens og Hans Møller Olsen på den pæne gårdsplads. Brostenene købte Valdemar Olsen i Nykøbing Sjælland, da byrådet havde lagt ny belægning på hovedgaden.

Jacob Olsen havde tre brødre. Hans Peter Olsen, drev en stor hotel- og handelsvirksom på Tenerife, hvor han blev dansk konsul.

Oluf Olsen, ejer af Ishøj Mejeri.

Johan Olsen, ejer af Baeshøjgård, Vig.

Martine og Jacob Olsen havde fire børn. Den ældste, Sofie Olsen, blev med sin mand Viggo Olsen ejer af Højagergård, Torslunde ved Tåstrup. Sofie Olsen oprettede senere Almegårdsfonden, som hovedsagelig virker til gavn for landmænd i Odsherred samt kulturelle formål.

Valdemar Olsen, overtog hjemmet og udviklede driften betydelig.

Harald Olsen, blev dyrlæge og bosatte sig i Milestedet, Rødovre.

Datteren Ruth Olsen blev gift med Carl Johan Østerby Carlsen, som i 1938 var med til at oprette Odsherred Minkfarm, som han blev ejer af.

Almegård

Valdemar Olsen (1906–1975) overtog Almegård i 1938 og ændrede navnet til Almegård.

Han var på Ollerup Gymnastikhøjskole og rejste med Niels Bukh til Ungarn. Han gik på Ladelund Landbrugsskole, og var beskæftiget i større gartnerier, og større landbrug, bl.a. i Finland og Tyskland, og var en vinter på Askov Højskole.

Han blev i 1942 gift med Martha Møller, opvokset på gården Ø. Thirup, Hjørring.

Dengang Valdemar Olsen overtog Almegård 1938 efter sin far, som døde 1956, var det en gård på 40 tdr. land.

Han begyndte minkproduktionen i 1938. Købte nabogård Bøgebjerg. Han købte mere jord til, bl.a. i Klintsø, så gårdens areal kom op på 360 tdr. land. Han udviklede areaerne på Klintsø med dræn, dybdepløjning m.m. så dyrkningsmulighederne for specialafgrøder blev de samme som den bedste del af Lammefjorden. I den forbindelse etablerede Valdemar Olsen en ekstra pumpestation i den sydlige og laveste del af Klintsø, kote ca. -2, hvilket betød stabil afdræning.

Valdemar Olsen anlagde en frugtplantage, som i 1975 var på 65 tdr. land.

Han oparbejdede en minkfarm til en stor moderne virksomhed.

Han beklædte i 14 år dobbeltposten som formand for Dansk Pelsdyravlerforening, der havde 4000 medlemmer, og for Dansk Pelsauktioner, som ejes og drives af foreningen. Da Valdemar Olsen trak sig tilbage, udnævntes han til æresmedlem af pelsdyravlerforeningen.

Valdemar Olsen havde i mange år en fin Jerseybesætning, men opgav kvægholdet i 1961 og anvendte staldene til kornlager. I årene 1958-1966 var Valdemar Olsen medlem af Højby sogneråd. Efter mange år i bestyrelsen for Klintsø Dige- og Pumpelaug, blev han udnævnt til formand 1972, og var det frem til sin døde 1975. I mange år, indtil sin død, var han medlem af repræsentantskabet for først Banken for Nykøbing Sj. og Omegn, og efter sammenlægningen. Sjællandske Bank Han var medstifter af A/S Mols-Linien. Medlem af bestyrelsen og i en periode formand for Mols Linien. Han var i mange år medlem af Statens Husdyrbrugsudvalg, og efter sin afgang som formand for pelsdyravlerne, udnævntes han til medlem af Statens Miljøankenævn. Valdemar Olsen var medlem af Nykøbing Sj. Rotary Klub, og var før sin død indstillet til præsident.

Få år før sin død havde han i 1972 overdraget minkfarmen til sønnen Søren Olsen, og landbruget og frugtplantagen til sønnen Hans Møller Olsen. Valdemar Olsen døde maj 1975.

Om Almegård

I E. v. Bülow's værk "Danmarks større gårde" fra 1960 står: "Det samlede areal udgør 200 tdr. land, der fordeler sig således: ager 150 tdr. land, skov og mose 2 tdr. land, frugtplantage 42 tdr. land samt minkfarm, have og gårdsplads 6 tdr. land.

Af jorderne er 85 tdr. land fed dyndjord, 35 tdr. land sandet dyndjord, medens de 80 tdr. land er lermuld på lerunderlag. Terrainet er for dyndjordens vedkommende flad, medens lerjorden er let kuperet. Kultur og gødningskraft er særdeles god, og al jorden er veldrænet.

Besætningen består af 55 Jerseykøer og 55 stk. opdræt. Frugtplantagen omfatter kirsebær, der avles på kontrakt til Fa. Peter F. Heering. Herudover dyrkes æbler, der er en mindre solbærplantage, ligesom der er udlagt 30 tdr. land til asparges".

Bygninger

Almegård nedbrændte 1951. Da Valdemar Olsen kendte en af den tids betydeligste arkitekt, Arne Jacobsen (1902-1971), der havde sommerhus ved Sejrøbugten - opført i 1937-1938, og han havde i 1943 - med overordentlig finfølelse over for miljøet - tegnet røgeriet ved Sjællands Odde havn og den tilhørende villa, Det Runde Hus. Hans store og alsidige produktion er i overvejende grad præget af funktionalismens tankesæt. Han huskes for møbler, hoteller, rådhus og boliger, men han tegnede kun en gård, og det er Almegård. Arne Jacobsen udnævntes til ekstraordinær professor ved Kunstakademiet i 1956.

Almegård blev opført i årene 1951-1953 efter Arne Jacobsens tegninger.

Hovedbygningen, der ligger mod syd, er omgivet af et smukt haveanlæg. Den er opført i gule sten med skiffertag og rummer en herskabelig og moderne bolig. Boligen

blev skabt til familien, far, mor og tre børn og den husholdning, som en gård med stort folkehold fordrede. Avlsbygningerne er store og rummelige, de er ligeledes bygget af gule sten med tag af skifer. Det interessante ved byggeriet er, at tværlængden deler gårdspladsen i to. Den plads der ligger ud for hovedbygningen blev en cour d'honneur (æresgård), hvor kun proprietæren, hans familie og gæster færdedes.

Al arbejdskørsel var henlagt til den anden gårdsplads, hvor også møddingen var placeret. Op ad denne gårdsplads opførtes i 1961 et maskinhus, også efter tegning fra Arne Jacobsens tegnestue, og det var så velproportioneret, at det stadig kan benyttes.

Indretningen med lade, kostald, hestestald, svinehus og hønsehus på loftet, var tegnet af arkitekterne Jensen og Østergård, Landbrugets Tegnestue i Roskilde.

I 1953 var det en moderne avlsgård, og ingen havde forestillet sig, at efter 10 år ville der hverken være køer eller heste på sådan en gård. I forbindelse med kostalden er opført 2 tårnsiloer.

Almegårdens bygninger er ikke fredet, men vi har stor respekt for arkitekturen, og tænker os godt om, når vi laver noget om, siger Jens Møller Olsen.

Hans Møller Olsen

Hans Møller Olsen er født 1949 og 5. generation på Almegård. Gift med Anette Møller Olsen.

I 1972 overtog Hans Møller Olsen halvpart i Almegård, - anden halvpart i 1978.

Børn: Kristine Møller Herluf, selvstændig arkitekt og Jens Møller Olsen, ejer af Almegård.

Hans Møller Olsen gennemgik en grundig landmandsuddannelse, afsluttende med ophold på Dalum Landbrugs-skole. Reserveofficer fra artilleriet.

Havde stor interesse for det erhvervspolitiske arbejde, - herunder:

Formand for Danmarks Kirsebæravlerforening.

I bestyrelsen for Dansk Erhvervsfrugtavl.

Formand for Stenfrugtklubben.

Formand for N.V. Sjællands Planteavlslrådgivning.

Formand for Lammefjordens Grøntsagslaug.

16 år i kommunalpolitik. Indvalgt i kommunalbestyrelsen i Trundholm Kommune i 1994. Borgmester fra 1998 til 2006. Viceborgmester 4 år i Odsherred Kommune efter strukturreformen.

Han øgede arealet med specialafgrøder på den udtørrede Klintsø og bærproduktionen omkring gården. Frugt og bærproduktion er for få år siden sluttet på Almegård. Han har systematiseret gulerodsproduktionen på de bedste dyndjordsarealer på Klintsø.

Flere gange vundet årets "Grand Cru" for bedste gulerodsproduktion i Lammefjordsregi.

Baggrunden herfor er den "BGB", Beskyttet Geografisk Betegnelse, som Lammefjorden opnåede i 1997, med godkendelse fra EU Kommissionen. Godkendelsen rummer "Udtørrede arealer i Odsherred", herunder Lammefjorden, Svinninge Vejle, Sidinge Fjord og Klintsø.

Produkter herfra må på den baggrund markedsføres som "Lammefjordsprodukter".

Hans og Anette Møller Olsen bor nu på nabogården Bøgebjerg, efter at Jens og Mette Møller Olsen for 2 år siden flyttede ind på Almegård.

Jens Møller Olsen

Jens Møller Olsen er sjette generation på Almegård. Her blev han født i 1977. For to år siden flyttede han ind på Almegård med hustruen Mette og sønnerne Valdemar og Johannes på henholdsvis 9 og 5 år. Han kom til ved et glidende generationsskifte, og nu har han 75% af Almegård, som også omfatter gården Bøgebjerg og 205 ha foruden 45 ha i forpagtning.

Af den 205 ha er 140 ha gammel søbund fra Klintsøgaard, som er ideel til gulerodsavl. Og gulerødderne fra Almegård er Lammefjordsgulerødder, der flere gange har vundet prisen som årets Lammefjordsgulerod "Grand Cru", som forud beskrevet.

Jens Møller Olsen er uddannet agrarøkonom fra Næsgaard Agerbrugsskole i 2003. Siden 2014 har han arbejdet hjemme på bedriften. I den mellemliggende periode var han i grovvarerbranchen i Østsjællands Andel, senere Danish Agro, i en stilling som produktchef for "Grøn

Linje" med ansvar for såsæd, planteværn og gødning m.m. Om denne tid siger Jens Møller Olsen: "Som produktchef havde jeg fra hovedkontoret i Karise en lærerig tid i branchen, som udover en stærk faglig profil inden for planteavlens mange facetter også bød på en spændende tid med mange fusioner i branchen, der gjorde Danish Agro ikke kun landsdækkende, men også international.

Jeg havde oprindeligt ikke troet, at jeg ville blive så længe i grovvarerbranchen. Men det var en interessant branche at få indblik i. Hele tiden var det dog klart, at jeg ville hjem på Almegård. Det blev så en realitet i 2014." Hustruen Mette er uddannet i historie og samfundslære og er lektor på Odsherreds gymnasiet i Asnæs.

Far og søn – et godt makkerpar

Far og jeg fungerer rigtig godt sammen med hver vores kompetencer. Vi understøtter hinanden og trækker alle de bedste synergier ud af samarbejdet. Det kræver åbenhed og gensidig respekt, men er uhyre vigtigt, ikke mindst i et familiegenerationsskifte.

Juniors tilgang til den digitale udvikling inden for landbruget har gjort, at vi har fået implementeret flere digitale løsninger, som en del af det moderne præcisionslandbrug. Det gælder både den effektivitet, der ligger

Almegård for branden i 1951.

i autostyrning af traktorer og redskaber, samt dokumentation af diverse opgaver over for myndigheder.

Til dagligt klarer far og søn selv bedriften. Maskinparken er måske vel stor, men sådan har de prioriteret for selv at kunne klare mest muligt. Hvor det er nødvendigt, hyres der hjælp ind – blandt andet til lægning og optagning af kartofler.

Vi skal være blandt de bedste

Jens Møller Olsen beskriver Almegård som et moderne landbrug, hvor det betyder meget for ejerne at være blandt de bedste til det, de gør. Og det er de blevet bekræftet i flere gange med deres Grand Cru-priser for gulerødder. Vi er ikke bange for at prøve nye ting, for eksempel nye afgrøder, nye sorter, nye maskiner eller nye måder at gøre tingene på, bemærker Jens Møller Olsen. Vi vil gerne udfordre os selv, men altid på et oplyst grundlag, og en kalkuleret risiko. Sidste år prøvede vi krysantemum, hvor vi leverede frøene til Vikima, ligesom vi gør med spinatfrøene. Uanset hvad vi dyrker, gør vi det helhjertet. Alt er konsumvarer Dagens sædskifte på Almegård består maltbyg, brødhvede, brødrug, kartofler, gulerødder og spinat til frø. Til tider også pastinak og persillerod. Det gennemgående er, at alt – undtagen spinatfrø – er råvarer til menneskeføde.

Al dyrkning af grøntsager – 25 ha kartofler og 25 ha gulerødder – sker på Klintsø, hvor der siden 1972 er kørt med 5-årigt sædskifte med gulerødder, vårhvede, kartofler, vårhvede og vinterhvede. Dermed udnytter familien også, at lavbundsjorden er eminent til brødhvede.

Alle kartofler leveres direkte fra marken til KIMs i Sønder sø på Fyn og bliver således til chips. Gulerødderne leveres til vaskeri på Lammefjorden, og sælges som Lammefjordsgulerødder i primært COOP. - Det er uhørt at dyrke grøntsager uden at kunne vande, men kapillæreffekten, altså jordens evne til at suge vand op, er enorm på Klintsø. Vi har derfor normalt aldrig haft behov for at vande, påpeger Jens Møller Olsen.

Gulerødder – en hjertesag

Gulerødderne er nok en hjertesag for os i den forstand, at vi er meget nørdede om dem. Vi har haft to dårlige år, men ukuelige som vi er, ser vi fremad, i stedet for at dvæle ved fortiden, siger Jens Møller Olsen. - Det vi gør, gør vi helhjertet, om det er spinat eller gulerødder. Gulerødder er en produktion med et stort potentiale. De sidste syv år har vi dyrket dem på kamme og investeret i det nødvendige udstyr til det.

Facebook gavner omdømmet

Jens Møller Olsen fortæller, at Almegård har de seneste år været aktiv på Facebook, hvor han fortæller om hverdagen og de gode historier fra landbruget.

Facebook er et rigtig godt medie til at dele de gode historier. Jeg fortæller om årets gang, hverdagens små pudsigheder, eller blot at det summer af liv i mark, hegn og krat. Jeg får udelukkende positive kommentarer, når jeg lægger noget på. –

Mange er i dag så langt fra landbruget at fødevarerproduktion er blevet helt fremmed for dem, og kløften mellem by og land er blevet næsten uoverskuelig. Den barriere ønsker jeg er nedbryde med historierne fra "livet på landet" – og det giver god respons!

Om Klint Sø

I 1946 skrev Niels Bundgaard en beretning om Klint Sø, som blev bearbejdet af Claus Marcussen, og det manuskript ligger til grund for denne fortælling.

Endnu i 1832 omtaler I.H. Larsen i sin topografiske beskrivelse Klint sø, der opgives at være 463 tdr. land stor, næsten kredsrunder, "med lave sandede, sumpede, stenede og grusede bredder, leret, stenet og mudret bund!". Dybden var fra 2 til 6 alen foruden mudderet; bredderne var kun lidet ophøjede over havets vandspejl, søen var fiskerig, især på ål, og meget sivbegroet.

År 1856 blev Klint Sø af staten solgt ved auktion på rådhuset i Nykøbing til particulier Jürgensen af København for 25.600 rdl. Forinden havde staten ved en overenskomst i 1845 med de til søen grænsende lodsejere, 20 i alt, alle fæstere under Det Kgl. Odsherredske Gods, fået fastsat grænsen mellem disse og søen og fået tinglyst adgang til søen ad 14 veje.

Den velhavende particulier igangsatte efter købet udtørringen.

Jürgensen ejede kun Klint Sø til februar 1859, hvorefter arealerne blev købt af kammerherre C. van Deurs til Frydendal, hofjægermester Schönheider van Deurs og kammerassessor C.P. Berthelsen, København, for 52.000 rigsdaler.

Da hofjægermester van Deurs døde, blev Klint Sø solgt den 12. oktober 1868 til proprietær, cand.jur. Jacob Holm, Ellingegård, for 118.000 rdl. Jacob Holm (fra firma: Jacob Holm & Sønner, København) havde i 1843 for 80.000 rdl. købt Ellingegård, der dengang var på ca. 415 hektar.

Jorden på Ellingegård og Klint Sø viste sig at supplere hinanden ganske godt, idet Ellingegård, hvis jorder gav mest udbytte i en fugtig sommer grundet den tørre beskaffenhed, gav godt udbytte, medens en varm og tør sommer var gunstig for Klint Sø. Udtørringen af Klint Sø førtes nu videre og blev forbedret. Det var navnlig græs (hø), der blev høstet. Således blev der i en lang række år årlig kørt 300 læs hø til Ellingegård, hvor der var en stor købesætning med eget mejeri, medens alt opdrættet holdtes på Klint Sø. I den periode udvikledes også et betydeligt salg af græs på roden til omegnens mindre landbrugere, som der var mange af i Odsherred.

Efter Jacob Holms død overtog hans søn, Viggo Holm, begge gårdene og førte driften videre indtil sin død i starten af 1907. Hans enke solgte den 22. marts 1907 ejendommen til et konsortium bestående af sagfører P. Vestergaard, Aarhus, folketingsmand A. Chr. Jensen-Flø, Brande, og landbrugskandidat Niels Bundgaard, Ølholm ved Vejle. Den sidste som driftsleder. Købesummen var ejendomsskylden, 363.000 kr., deraf 236.000 kr. for Klint Sø. Konsortiet dannede Aktieselskabet "Ellingegård og Klint Sø" og indførte ret hurtigt forskellige forbedringer på begge gårde.

Klintsøgårds hovedbygning fra 1912. Efter gården var udstykket var der i hovedbygningen først råkostkuranstalt, så rekonvalescenthjem og nu idrætshøjskole.

Foruden de store hovedkanaler var der detailgrøfter for hver ager, det vil sige for hver 13. meter. Man regnede med, at der henstod ca. 55 hektar i kanaler og grøfter. Pumpeværket viste sig at være for dyrt i drift og utilstrækkeligt, når man ville tænke på at udnytte den rigelige dyndjords muligheder, og møllen lå for lavt til at kunne få fuld vindpåvirkning fra sydvest. Man besluttede da at kassere både dampmaskine og mølle og indsatte i 1908 en 25 hk dieselmotor og en centrifugalpumpe, hvis ydeevne var 8.000 tdr. vand i timen. Da man nu var mere herre over afvandingsforholdene, gik man i gang med en uddybning af hovedkanalerne. Denne uddybning måtte imidlertid ske gradvis, idet dyndlaget kun lidt under pløjelaget havde en konsistens som grøn sæbe, så kanalernes sider ville skride sammen, hvis man foretog en for kraftig uddybning på én gang. Når vandet trækkes ud af dyndjorden, trækker denne sig sammen i blokke og danner et utal af revner, så jorden afgiver sit vandindhold, som om den er kunstig drænet. Efter en årrække havde man nu afdelinger på 25 hektar uden grøfter, hvorfor det efterhånden blev muligt med fordel at anvende mere maskinkraft i marken og derved opnå betingelser for en udvidet korndyrkning.

Denne mulighed havde man ganske vist også fra begyndelsen regnet med, hvorfor aktieselskabet også allerede i 1907 lod opføre en lade til 700 læs og med automatisk aflæsningsapparat, som kunne tage et helt læs og sætte det på plads i laden.

Fra Klint Sø solgtes græs om sommeren og halm og korn om vinteren. Ved græsauktionerne var der kunder fra Sjællands Odde, Asmindrup, Hønsinge, Nykøbing, Nakke og Rørvig og selvfølgelig fra hele Højby sogn. Hvad der kunne skraves sammen af penge, blev brugt til grundforbedring, udvidelse og anskaffelse af maskiner og materialer.

Sagfører Vestergaard blev efterhånden noget utålmodig og ønskede at udtræde af aktieselskabet. Det skete 1912, idet Ellingegård blev solgt.

Gårdens samlede areal var nu på 260 hektar. Den 16. juni 1915 fik Bundgaard en overenskomst med folketingsmanden, hvorefter han købte ham ud af aktieselskabet.

For Klint Søs vedkommende var det især besværligheder med at fremskaffe kunstgødning og brændselolie til udpumpning. På grund af disse besværligheder og de usikre udsigter i øvrigt besluttede Bundgaard i foråret 1918 at udbyde gården til salg. Der meldte sig kun én køber: P. Jørgensen, assistent fra Privatbanken i København. P. Jørgensen overtog gården for 553.000 kr. i april måned. Jørgensens forudsætninger for at kunne drive en så særpræget gård var tilsyneladende ikke store. Han var student, havde et halvt års landbrugsstudium på landbohøjskolen samt et halvt års skovbrugsstudium og blev så bankassistent. Det gik derfor også tilbage for ham år for år, således at Hypotekforeningen, der havde 2. prioritet i

ejendommen, efter december termin 1926 gjorde udlæg i gården. Ejendommen var i bund og grund forfalden. Kanaler og grøfter var sammengroede og de tilhørende marker urene. Hypotekforeningen tilbød Bundgaard gården, hvis han ville optage et skøde i gården, 25.000 kr. til dens istandsættelse. Efter en nøje gennemgang af det hele kom han frem til det resultat, at der måtte anvendes mellem 60.000 og 70.000 kr. for at bringe ejendommen i normal vedligeholdelsestilstand: "Direktionen foreslog mig at overtage bestyrelsen af gården og få den rettet op igen for så at overtage den, når forholdene blev dertil. Det gik jeg så ind på. Og der var noget at tage fat på!". Årene 1928-29 var ret gode for landbruget, og der var ret gode betingelser for at få tingene rettet op. Men så kom krisen for landbruget i begyndelsen af 30-erne, så "først i 1934 blev forholdene og gårdens tilstand sådan, at jeg turde overtage den igen. Jeg overtog den da den 1. oktober til 350.000 kr. Jeg var nu stillet nøjagtig, som da jeg overtog den i 1915. Forskellen var blot den, at jeg var blevet 19 år ældre, nemlig 60 år". Driften gik imidlertid godt indtil foråret 1937, da der opstod en meget ondartet 12 dages sandflugt fra øst, hvorved mange af kanalerne blev fyldt med jord og sand, hvilket havde til følge, at en del af vintersæden blev oversvømmet og ødelagt, ligesom jorderne ikke kunne tørlægges rettidig til forårsåningen. Lidt over 30 hektar kunne slet ikke tilsås det år. Det gav naturligvis et stort minus i årsresultatet. Året efter, i november måned, brændte den store kornlade med hele høsten, den gamle maskinpasserbolig og tillige en del maskiner. I 1939 blev der opført to lader, den ene ude i marken til at optage høsten fra de yderste marker. Under 2. verdenskrig i 1939-40 fik man så den første af de tre strenge vintre. Det år havde man tilsået 62 hektar med hvede, som blev ødelagt. I foråret 1940 gjorde man igen et forsøg med dyrkning af hamp, idet der blev tilsået næsten 8 hektar med frø af italiensk hamp. Det gav et godt udbytte, og året efter blev der tilsået lykkedes udmærket, hvorfor man året efter tilsåede 50 knap hektar, denne gang med tysk hamp, som også gav et stort udbytte. Bundgaard besluttede herefter at sælge gården, og dette skete den 1. august 1942 til Brdr. Houlberg (Pølser). Brdr. Houlberg gik straks i gang med store reformer, der bedst kom til udtryk i de gennemgribende ændringer såvel i hovedbygningen som i staldlængerne. De gamle besætninger blev solgt, og nye til dyre penge indkøbt, og avlsdyr blev sat ind. Gården fik pludselig en oplomstring, fordi der nu var pengemidler til rådighed, men alligevel gik Klint Sø sit endeligt i møde. Efter knapt fire års forløb var Brdr. Houlbergs likvider opbrugt, og i foråret 1946 blev alle avlsdyr solgt på auktion, hvilket ikke tilnærmelsesvis indbragte, hvad dyrene havde kostet i indkøb. Gården blev udstykket som tillægsparcereller til omliggende gårde og husmandsbrug.

Hovedparcellen på god 66 hektar nærmest gården samt staldlængerne blev solgt til Godset Anneberg ved Nykøbing. De 66 hektar blev for største partens vedkommende lagt ud med græs og drevet som et slags sommerpensionat for Annebergs kvægbesætning.

Hovedbygningen, havearealet og de 7 hektar strandgrund blev den 1. april 1946 overtaget af foreningen Kosmos, der i årene omkring 1938 havde oprettet en ferieby på arealet øst for gården. Hovedbygningen gik ind som

et led i feriebyen og blev drevet som hotelpension. Op gennem 1950-erne skete der en væsentlig ændring i landbruget. Korn begyndte, ligesom arbejdskraften, at koste penge, og interessen for dyrehold faldt. De første nedlæggelser af mejerierne kom kort tid efter, og jorden faldt i pris. Meget af jorden på Klint Sø blev sat til salg, og Valdemar Olsen, som ejede Almegård og rådede over en stor del af selve det inddæmmede område, begyndte at købe jord op af de andre lodsejere. På den måde fik Almegård samlet et stort areal af den inddæmmede jord. Den nordlige halvdel af området var til dels blevet dyrket, den del ind mod fastlandet kom først med i 1963, hvor der blev lavet en ny kanal og tilhørende pumpehus, således at vandet nu kunne fjernes hurtigere. Netop i 1963 solgte Anneberg sin del af jorden, primært til udstykning af sommerhusgrunde.

I foråret 1953 blev Klint Søs hovedbygning overtaget af læge Cai Ankerbye, Rønne. Han indrettede en råkostkuranstalt, men projektet kom aldrig til at bære. Efter at sommersæsonen var overstået, begyndte forhandlinger med sygehusbestyrelsen i Nykøbing gennem dennes formand, amtsrådsmedlem Villiam Nybjerg, Højby. Han var samtidig formand for det af tidligere sygehuslæge i Nykøbing, afdøde kredslæge Georg Schad, i 1908 oprettede legat, hvis kapital var kommet op på 282.000 kr. Legatbestyrelsen købte Klintsøgaard med indbo og godt 3 hektar for 250.000 kr., nok til at læge Ankerbye kunne holdes skadesløs, og Klintsøgaard blev herefter et rekreationshjem, tilknyttet og administreret af Nykøbing sygehus, ledet af en sygeplejerske som forstanderinde og med plads til 25 personer, først og fremmest fra Nykøbing sygehus, dernæst fra amtets øvrige sygehuse. I 1990, efter 36 år besluttede amtet (Vestsjællands Amt) under store protester at nedlægge rekreationshjemmet på Klintsøgaard. En idrætshøjskole så dagens lys. En kreds havde siden 1980 arbejdet på at etablere en idrætshøjskole i Odsherred. Og dette projekt blev i 1993 realiseret ved køb af netop Klintsøgaard. På grund af svigtende elevtal gik Odsherreds Idrætshøjskole konkurs i 1999. Men allerede året efter blev højskolen købt af en gruppe lærere fra Ubby Fri- og Efterskole, som havde brudt med denne - og som ønskede at lave idrætsefterskole på stedet. Idrætsefterskolen Klintsøgaard havde sit første hold elever efter sommerferien 2000 og eksisterer den dag i dag.

Slægtsforskernes arkiv og de gamle Slægtsgårdsblade

Indlæg fra Inge Nissen, der var frivillig i Slægtsgårdsforeningens arkiv indtil det lukkede i 2019.

Da Slægtsforeningens arkiv lukkede i efteråret 2019, overtog Rigsarkivet i Viborg alle pakkerne med arkivalier og Slægtsforskernes Bibliotek i Albertslund alle arkivets bøger og tidsskrifter.

Slægtsforskernes Bibliotek blev etableret i 2012 af den

almennyttige forening Danske Slægtsforskere (<https://slaegt.dk>). Det primære formål med Slægtsforskernes Bibliotek er at digitalisere litteratur inden for kategorierne lokalhistorie, slægtshistorie, personalhistorie, kildekrifter, opslagsværker og hjælpemidler. Biblioteket indeholder værker både med og uden ophavsret. For værker, som er omfattet af ophavsret, må PDF-filen kun benyttes til personligt brug. Arbejdet udføres af frivillige, der indtil har videre scannet mere end 36.000 værker.

Der er flere måder at søge på. Gå ind på bibliotekets hjemmeside

<https://slaegtsbibliotek.dk/> og klik på fanebladet Søgninger (eller på <https://slaegt.dk> – og derfra videre via slægtsforskernes bibliotek midt på siden)

Slægtsgårdsarkivets bogsamling omfattede bl.a. bøger fra mange lokalhistoriske foreninger, mange slægtsbøger og en del tidsskrifter.

Vi afleverede f.eks. alle de udgaver af "Slægtsgården", vi havde i arkivet – der manglede nogle få eksemplarer af de ældste, men ellers var der en hel samling.

Nu er "Slægtsgården" digitaliseret, så der er mulighed for at søge i materialet.

Hvis man søger på ordet *Slægtsgården* får man mange hits, hvis man sætter et årstal bag ved f.eks. *Slægtsgården* 1960 får man de 6 numre, der udkom det år og kan så åbne bladene i en pdf-fil.

Søger man i fritextsøgning på en bestemt gård, som man ved, der har været en artikel om i et nr. af "Slægtsgården", f.eks. Rønhave skal søgeordene sættes i citationstegn: "Slægtsgården" "Rønhave" så links til de numre af "Slægtsgården", hvor gården har været omtalt og også links til andre scannede værker, hvor ordene Slægtsgården og Rønhave er nævnt. Har gården et mere almindeligt navn, som f.eks. "Bakkegård" kan man tilføje et personnavn eller bynavn i citationstegn og dermed begrænse antallet af hits.

Der er digitaliseret mange bøger, f.eks. bindene om "Danske gaarde i tekst og billeder" og "Danske landmænd og deres indsats". Og også mange årbøger og årsskrifter fra forskellige historiske foreninger kan der søges i.

Mejetærskerens berettigelse?

I denne tid, hvor mejetærskerne pryder de danske marker, kan det være interessant at erfare, hvad man for 75 år siden mente som denne fornyelse i landbruget. Sorø Amtstidende bragte 30. juli 1948 en artikel, som vi i dag kan forholde os til med overbærenhed.

Artiklen var skrevet af Poul Andresen, journalist på Sorø Amtstidende og senere fremtrædende medarbejder på Axelborg.

Siden Krigens Slutning har Landbruget staaet i Mekaniseringens Tegn. Maskiner til ethvert Formaal er blevet indført, først og fremmest paa Grund af manglende Arbejds-kraft i Landbruget i de første efterkrigsaar. Mod enkelte af disse begynder der nu at rejse sig advarende Røster, og dette gælder navnlig for Mejetærskernes Vedkommende.

Man har rejst Spørgsmaalet om de i det hele taget egner sig til dansker Forhold, hvor Klimaet i Høsttiden ikke - som i Amerika - er stabilt med stadig Solskin, men hvor Dagene veksler med Regn og Sol. Kvaliteten af det paa samme Tid høstede og tærskede Korn er ikke god, siges det fra forskellig Side, og ogsaa den praktiske Landmand, bl.a. Bestyrer Bramsen, Idagaard, har i Radioen givet stærke Udtryk for sin Tvivl med hensyn til Mejetærskerens Berettigelse.ensyn til

Netop i disse Dage er der kommet Meddelelse fra Foreningen af Danske Maltbygekseportører og Sammenslutningen af Sædekornseksportørerne om, at de ikke vil modtage mejetærsket Korn. Det anses for uegnet til Maltbyg, og som Saasæd kræver det en efterfølgende effektiv Tørring.

Øernes Andelsselskab

Vi har i Dag forespurgt Øernes Andelsselskab for Indkøb af Foderstoffer, der samtidig er en af de største Sædekorn-sleverandører, hvorledes man indenfor dette Selskab ser paa det mejetærskede Korn. I denne Forbindelse udtaler Prokurist Christensen følgende:” Vi vil indenfor Øernes Andel ikke modtage Saasæd fra Gaarde medmejetærsket Sæd, og det har vi gjort gældende i vore kontrakter. Aarsagen er, at dette Korn bliver behandlet meget ukritisk. Det bliver ikke vejret ordentligt, saaledes at Osen – det kemisk bundne Vand i Kernen – ikke forsvinder. En ordentlig Spireevne kræver en meget omhyggelig Tørring i Sol, ellers bliver Kornet Silo- eller Sækkebrændt, hvorved Spireevnen ødelægges.”

Skader kunstig Tørring Spireevnen? ”Ja, hvis den ikke udføres meget omhyggeligt. Temperaturen maa ikke overstige 45 Graders Celsius, da Varmen ellers ødelægger Spireevnen. I øvrigt gælder det, at mejetærsket Korn i det hele taget, hvad det saa end skal bruges til, kræver hurtig efterfølgende Tørring.”

Det fordyrer vel Kornet? ”Ja, vi regner med at Tørringen koster mellem 2½ og 3 Kr. i direkte Udgifter til Tørring on Arbejdskraft pr. Tønde. Dertil kommer imidlertid et svind, som varierer efter den Tørhedsgrad Kornet har, naar den kommer til Tørreriet. Endvidere gør det Forhold sig gældende, at vi først og fremmest skal sørge for at faa Brødkornet tørret. Falder det ind med en Regnperiode i Tærsk- og Høsttiden, bliver det nødvendigt at udskyde det mejetærskede Korn til fordel for Brødkornet, og saa vil det uvægerlig tage Skade.

Anderledes stiller Forholdene sig i Amerika, hvor det overhovedet ikke regner i Høsttiden, saaledes at man kan lade Kornet staa paa Marken til det er fuldkomment modent. Derfor ser vi med nogen bekymring paa for mange Mejetærskere i det danske Landbrug.”

De danske Maltfabrikker

Ved en Forespørgsel hos A/S De danske Maltfabrikker i København giver Driftleder Lomholt følgende Oplysninger om det mejetærskede Byg anvendt som Maltbyg: ”Vi nægter konsekvent at modtage mejetærsket Byg til Maltning. Der er Eksempler paa at spireevnen i dette Byg ligger helt nede på 65 pCt. Paa Grund af, at der ingen Eftermodning finder Sted, sker der en Nedbrydning af visse Æggehvideoffer, der bl.a. gør det ubrugeligt til Maltbyg. Endvidere bliver kernen i mange Tilfælde misfarvet, og det sker ogsaa selv om Kornet er blevet kunsttørret. Vi har ordnet det saaledes i vores Kontrakter, at dersom vi modtager mejetærsket Korn bliver det

omgaaende returneret og alle hermed forbundne Udgifter skal bæres af Leverandøren.”

Bryggerierne

Oplysninger fra de store københavnske Bryggerier bekræfter ovenstaaende om Maltbyg. Ingen af Bryggerierne vil modtage mejetærsket Korn.

Det er selve kornets sundhedstilstand, der er i fare, udtales der. For at Kornet skal være anvendeligt, skal det have vejring paa Stubben. Kunsttørres Kornet, sker der en Stabilisering af de kemiske Bestanddele, navnlig æggehvideofferne. Tørres Kornet på Markerne, fortsætter de kemiske Processer i Kornet til der er opnaaet en Ligevægtstilstand, og Kornet er derefter anvendelig til alle Formaal. Det er ganske givet at det danske Klima ikke egner sig for Mejetærskere.

Den praktiske Landmand

Det er saaledes ikke mange Lovord, der lyder om Mejetærskerne fra de Institutioner, der har med Kornets behandling at gøre, og flere Ting kunde tyde paa at den praktiske Landmand er klar over de Vanskeligheder, der er forbundet med denne Maskines anvendelse i vort i klimatisk Henseende uberegnelige Land. Der er saaledes Eksempler paa, at Ejere af Mejetærskere allerede har solgt dem.

Mejetærskerens Forsvar maa findes i den Besparelse af Arbejdskraft, der ligger i dens Anvendelse, men Tiderne kan jo ændre sig saaledes, at Arbejdskraften for Landbruget ikke bliver det største Problem. Samtidig dermed vil Anvendelse i udstrakt Grad af disse Maskiner nødvendiggøre oprettelsen af en mængde nye Korntørrerier samt desuden en stor Stigning i Forbruget af Brændsel til Tørringen.

Konklusion

Efter dette kan Kontoen for Mejetærskeren kort gøres op i dette: Paa Kreditsiden kommer Besparelsen paa Arbejdskraften. Paa Debetsiden først Fremskaffelsen af Valuta til Indkøb af Maskinerne, dernæst forøgede Indkøb af Brændsel, hvortil der ogsaa skal bruges Valuta.

Anvendelsen af Maskinerne giver sig Udslag i en daarlig Kvalitet af det høstede Korn, og Prisen til Eksport vil selvfølgelig rette sig derefter.

Den enkelte maa ud fra dette afgøre, om Kontoen kan give Overskud.

Foto: Colourbox

Andersvænge - Rosenkildeparken

Andersvænge var en stor institution under Statens Åndssvageforsorg. Senere overgik den til amtet og nu varetages opgaverne af Slagelse kommune. Institutionen er delt op i mange selvstændige enheder, og hedder nu Rosenkildeparken.

I en af den gamle institutionens bygninger er indrettet **Dansk Forsorgshistorisk Museum**, som er et besøg værd. Museet har udgivet en bog "Andersvænge 75 år 1940-2015". Det er et læseværdig skrift, når man skal introduceres til institutionen. Og så kan der henvises til "Slagelse bys historie" fra 2013, hvor Carsten Egø Nielsen har en klar og kortfattet beskrivelse af Andersvænge, hvoraf denne artikel er inspireret.

Baggrund

På et byrådsmøde den 24. januar 1938 fortalte borgmester Melgaard, at bestyrelsen for Østifternes Aanssvageanstalt havde henvendt sig til kommunen for at høre byrådets holdning til at afgive et areal til opførelse af en anstalt med plads til ca. 225 "arbejdsføre og oplærings-smulige lettere åndssvage unge mænd og kvinder". Man havde kigget på forskellige arealer i byen, og interessen havde samlet sig om et areal enten ved Skovlodden mellem sygehuset og Lystskoven eller et areal på Nordre Mark for enden af Rosenkildevvej.

Bestyrelsen for åndssvageanstalten fandt arealerne ved Rosenkildevvej bedst egnede.

Man enedes om at indstille til Socialministeriet og Slagelse byråd, at anstalten blev opført på de vilkår, at Slagelse kommune overlod 24,33 ha jord vederlagsfrit til Østifternes Aanssvageanstalt, og at udgifterne på ca. 90.000 kr. til etablering af diverse forsyningsledninger blev delt mellem åndssvageanstalten og kommunen.

Man skal se kommunens handling i sammenhæng med 1930-ernes økonomiske krise og store arbejdsløshed. Ved den indgåede aftale var der mulighed for at skaffe faste statslige arbejdspladser, nye indbyggere og dermed også mere handel til byen.

I slutningen af marts 1938 godkendte Socialministeriet aftalen. I september godkendte Indenrigsministeriet også aftalen.

I 1939 blev der opført ni pavilloner, en administrations- og økonomibygning, et sygehus, overlæge-, funktionær- og inspektørboligbolig, en festsal og en mindre gård. Bygningerne skulle opføres i røde mursten med store vinduer og lyse rum. Bygningerne måtte ikke overstige to etager. Alle 225 beboere skulle have eneværelse.

Arkitekt var Ove Huus, og firmaet Birch & Krogboe stod for byggeriet.

Institutionen fik navn efter byens skytshelgen Hellig Anders, og den skulle tages i brug 1. maj 1940.

Sådan kom det ikke til at gå. Efter tyskernes besættelse af Danmark, var man bange for at besættelsesmagten ville tage Andersvænge til kaserne, og åndssvageforsorgen frygtede for en anstalt på Christianshavn skulle

blive bombet. Institutionen på Christianshavn var for meget dårlige og sengeliggende patienter. I hemmelighed aftalte formanden for Østifternes åndssvageanstalter K.H. Kofoed og borgmester Melgard at overflytte patienterne til Andersvænge. Den 25. april 1940 blev flytningen gennemført. Andersvænge var ikke færdigbygget, og patientgruppen var en anden, end institutionen var bygget til. Personalet fra Christianshavn var ikke interesseret i at flytte herud selvom de var statstjenestemænd, og Andersvænge havde kun tre ansatte.

Det blev en udfordring at få en institution til 225 forholdsvis velfungerende patienter til at fungere med 190 syge og dårligt fungerende patienter, der var meget plejekrævende. Kort efter flyttede 150 af de beboere ind, som Andersvænge var bygget til. Så måtte der indrettes sovesale.

27. august 1940 fandt den officielle indvielse sted.

I begyndelsen af 1950-erne blev Andersvænges areal fordoblet, og der blev opført to store plejeafdelinger på hver tre etager samt en isolationsafdeling.

I 1950-erne blev Andersvænge hvert forår et udflugtsmål, idet gartneren med hjælp fra beboerne skabte en blomstrende tulipanhave.

I begyndelsen af 1960-erne var der 680 beboere, og Andersvænge blev hjemsted for grønlandsk handicappede. Fra 1964 begyndte antallet af beboere langsomt at falde i takt med udflytning af beboerne til eksterne forsyng. På samme tid skiftede behandlingen af beboerne fra en lægelig behandling til en mere socialpædagogisk og undervisningsmæssig behandling.

I 1980 overgik Andersvænge fra staten til Vestsjællands Amtskommune. Derefter gik det hurtigt med udflytningen af beboerne. Der blev indrettet små lejligheder til de beboere, der fortsat skulle bo på Andersvænge. Institutionen åbnede sig mere mod omverdenen, og beboerne, der tidligere havde fået frisør, mad, tøj lægebehandling, fodpleje o.l. som en del af institutionenstilbuddet, benyttede i højere grad byens tilbud af butikker, pengeinstitutter, biografier, musikhuse og cafeer o.s.v.

I 2003 ændredes navnet fra Andersvænge til Rosenkildeparken.

Mariendals mølle og mord

På hjørnet af Mariendals Allé og Søndre Ringgade i Slagelse lå Mariendals Mølle. Den oprindelige mølle var en stubmølle, men i 1827 opførtes en hollandsk mølle, for den havde større kapacitet. Med omlægningen af landbrugsdriften i 1700-tallets anden halvdel udvikledes kornproduktionen betydeligt. Først fordobledes produktionen fra 1770 til 1840 og igen frem til 1870. Det var fødevarereproduktionen, der tillod tilvæksten i befolkningstallet, men det fordrerede at der var tilstrækkelig kapacitet til bearbejdning af fødevarerne, så allerede i 1852 ændredes lovgivningen, så mølleriet blev frit. Tidligere havde mølleriet været et monopol, og befolkningen var tvangsindlagt til at benytte en bestemt mølle.

Mariendals mølle og møllegård brændte 20. marts 1942.

Løjtnanten

I 1822 overtog løjtnant Jørgen Monthorst Mariendals Mølle. Løjtnanten var i 1818 blevet kasseret ved krigsretsdom i København på grund af misligheder i tjenesten. I 1821 var han blevet toldbetjent i Næstved, men også her opnåede han sin afsked på grund af stridigheder med sine overordnede.

Efter købet af Mariendals Mølle blev han hurtigt uvenner med den befolkning, hvis søgning han skulle leve af, og følgen var, at mølleriet, der var meget indbringende da han købte møllen meget hurtigt svandt ind. Til gengæld voksede hans gæld.

Pastor Bastholm skrev i embedsbogen denne karakteristisk: "En løgnagtig, uredelig, uordholdende, onskabsfuld og voldsom mand, som ingen vilde indlade sig med, men alle frygtede".

Den 7. juli 1825 nedbrændte Mariendals Mølle til grunden, men møllegården stod uskadt. Hvad årsagen var oplyses ikke. Monthorst var fuldkommen ruineret og hans kreditorer overtog hele ejendommen, som de lod sælge ved auktion.

Den nye ejer hed Hans Hansen, og han flyttede straks ind i møllegårdens stuehuset, medens Monthorst fik overladt en lille arvefæstelod tæt ved gården. Her opførte han en ussel hytte, hvor han flyttede ind med sin hustru. Senere begyndte han at bygge et almindeligt bindingsværkshus.

Hans Hansen tog straks fat på at lade møllen genopføre. En møllebygger Hagen fra København fik arbejdet overladt, og nogle af hans svende under ledelse af mestersvend Jens Larsen tog fat på forarbejderne til at få den nye mølle rejst på den gamle mølles tomt. Møllebyggerensvendene logerede hos Hans Hansen, men når de skulle fra møllegårdens stuehus og over til byggepladsen smuttede i over Jørgen Monthorst parcel. Dette forhold blev hovedårsagen til et bittert fjendskab mellem familien Monthorst og møllebyggerne. Fra deres lille hus kunne løjtnanten og hans kone holde øje med svendene, og det var ikke blide ord der, der faldt de to

parter imellem, og når ord ikke kunne gøre det, gik man over til kraftigere bevisførelser, og det kunne blive så alvorligt, at byretten måtte afsige det sidste ord. Det er disse retssager, som har skaffet os viden om situationen ved møllen.

En af Slagelse Bytings domme fastsætter svære bøder både for fru og løjtnanten efter mestersvend Jens Larsens søgsmål: Førstnævnte havde overfaldet ham, revet og bidt ham i armen, og hendes mand havde trakteret ham med hårde slag.

Mordet

Hen på efteråret 1827 nærmede den nye mølle sig sin fuldendelse, det sammen gjorde det nye bindingsværkshus, som skulle afløse den hytte, Monthorst hidtil havde boet i.

Den 18. oktober gik fru Monthorst og hendes søster, der midlertidigt boede hos dem, ude i haven og gravede kartofler op. Inde i huset befandt Monthorst selv samt snedkermester Schou og hans læredreng. Det var ved middagstid, og svendene var på vej ned til beboelseshuset for at spise til middag. En af svendene, Jens Johansen, blev imidlertid lidt længere på arbejdspladsen end de andre. Svendene plejede at sidde ind i Hans Hansens stue og spise, men maden kom inde fra byen, fra en madam Søndergaard, der hver dag sendte sin pige ud til møllen med middagsmad. Denne dag kom pigen også til sædvanlig tid gående, og lige før målet for hendes vandring, blev hun standset af nogle hånende tilråb fra de to kvinder ind i Monthorsts have. Hun var imidlertid vant til at der blev gjort nar fordi hun bragte mad til de forhadte møllebyggere, så hun svarede dem ikke. I det samme kom den forsinkede svend, Jens Johansen til syne oppe ved møllen, og han råbte til pigen, at hun ikke skulle finde sig i at være til nar for de to derinde i haven. Pigen svarede meget fornuftigt, at hun syntes, at de gjorde nar af sig selv. Da Johansen ikke ville vige pladsen, men kom ud på vejen, kom de to kvinder løbende. Fruen bevæbnet med en spade. Skønt Johansen var ubevæbnet, havde den temmelig kraftige mand ikke i sinde at lade sig slå af marken, han blev og optog nærkampen og blev snart, til trods for nogle drøje hug af fruens spade, i den grad stillingens herre, og de to kvinder ynkeligt skreg om hjælp idet de liggende på jorden blev bearbejdet af svendens kraftige næver.

Alarmeret af dette spektakel kom nu de andre svende og Hans Hansen løbende inde fra middagsbordet for at se, hvad der var på færde. Da de kom ud så de løjtnanten stå udenfor sit hus med et gevær, medens kvinderne, som det var lykkedes at flygte fra kamppladsen, havde søgt ly bag ham. Monthorst råbte med det samme: "Kom herop om du tør!" Da Jens Johansen syntes at ville modtage opfordringen og kom nogle skridt nærmere, lagde hans nye modstander geværet til kinden. Da Jens Johansen var 6-7 skridt fra Monthorst gik skuddet af og haglladningen ramte ham i brystet. Hans Hansen

og svendene sprang til, greb Monthorst og holdt ham fast. Folk fra nanolaget strømmede til og der blev sendt bud efter politimesteren.

Johansen blev bragt til fattighusets ligstue og drabsmanden ført som arrestant til rådhuset, hvor byfoged og politimester Gude afholdt forhør.

Monthorst blev 5. marts 1828 dømt til at bøde med liv for liv. Sagen kom for overretten og den 20. juni 1828

afsagde højesteret sin dom: "Slagelse Bytings dom bør ved magt at stande". Den 23. juli 1828 ændredes dommen til livsvarigt tugthus.

Fru Monthorst flyttede til København, og freden sænkede sig igen over Mariendals mølle.

NYT FRA KREDSENE

Kredsens arrangementer er interessante, og alle medlemmer er velkomne til at deltage i det, der har interesse. Hvis man vil vide mere om et arrangement, så tag kontakt med formanden for den arrangerende kreds, navn og telefonnummer findes side 2. Se i øvrigt foreningens hjemmeside.

Hjemmesiden findes ved at skrive: Dansk Slægtsgårdsforening og derefter gå ind under: mødekalender. Er man ikke på nettet, så ring til kredsformanden, hvis navn og telefonnummer står på side 2.

Himmerlandskredsen

Himmerlandskredsen indbyder til besøg tirsdag den 26. september kl. 18.30 hos Aalborg Kommunes

Materialgården på Korinthvej 12, 9220 Aalborg Ø.

Materialgården er næsten nybygget, så vi kan se, hvordan en moderne Jens Vejmand løser sine opgaver, enten hans skal lave en kantsten eller rydde sne, lidt nemmere end da medlemmerne af Slægtsgårdsforeningen, af den lokale snefoged, blev sat til at kaste sne i 3 lag.

Vi mødes i administrationsbygningen, hvor afdelingsleder Niels Sloth Christiansen vil orientere om byggeriet, inden vi går rundt i en times tid, for af se de moderne bygninger. Vi slutter aftenen med kaffe/te og brød i kantinen, hvor vi samtidig får styr på hvilke opgaver Aalborg Kommune løser som entreprenør for borgerne.

Prisen for denne aften er 20,00 kr. og der er tilmelding senest søndag den 24. september.

Tilmelding på mailadr. mathy@postkasse.net eller ring/SMS på 21555950.

I november besøger vi gårdejer Martin Pinholt, Fjelsøvej 52, Aalestrup, hvor vi skal se hvordan en 7. generations mælkeproducent driver sin bedrift i disse tider med CO2 afgift m.v. og andre udfordringer i tiden.

Han er politisk aktiv og har en positiv indstilling til det at drive landbrug.

Medlemmerne får en mail midt i september, om endelig dato. Hvor besøget også vil være at finde på hjemmesiden.

Bestyrelsen.

Lolland – Falster kredsen

Driftsbesøg gik den 6. september til "Holgershaab" ved Nr. Vedby.

Hans Bonde Hansen fortalte om Holgershåbs historie og drift. Holgershåb hørte indtil reformen i 1536 under Maribo Kloster, og indtil 1780 var den annekspræstegård for Nr. Alslev Sogn. Herefter overtog statsretsprofessor Holger Foss gården og navngav den.

St. St. Blicher var huslærer på gården fra 1800-1802. Han var syg og trængte til frisk luft på landet.

Efter forskellige ejere blev gården i 1890 overtaget af baron Preben Bille-Brahe til Svanholm. Gården var i slægtens eje

frem til 1956, hvor Hans Bonde Hansens forældre, Ester og Otto Hansen købte den til den nette sum af kr. 7000 pr. ha. Arealet var på 100 ha. og i 1990 blev der tilkøbt yderligere 65 ha.

Efter endt agrarøkonomuddannelse på Næsgård Agerbrugsskole købte Hans Bonde Hansen sin første ejendom på 60 ha i 1990.

I 1997 overtog Birgitte og Hans Bonde Hansen Holgershåb, og siden er der løbende tilkøbt ejendomme, så arealet i dag udgør 1020 ha. Derudover er der forpagtet 385 ha. Det er en ren plantevlseejendom: vinterhvede - maltbyg - sukkerroer - vinterraps - græsfrø. En del af driftsbygningerne bliver lejet ud til frøfirmaet DLF bl.a. til rapsfrø.

Vi kørte derefter til Vålse Vig, hvor Ejner Jensen tog imod os og fortalte om inddæmningen ved pumpestationen. I 1835 havde 8 bønder inddæmnet 20 ha. ved store Kippinge Vad, men der var mange, der ville mere bl.a. Hans Rasmussen, som ville lave en dæmning tværs over Storholm, så der kunne inddæmnes 600 ha. Ingen ville være med kun Claus Skomager. Hans Rasmussen gik til fods de 113 km til hovedstaden og opnåede tilsagn fra kong Christian VIII om hjælp.

Alle bønder mødte op med hakke og skovl.

I 1841 var dæmningen færdig, og i 1843 besøgte kongen Vålse for at besigtige stedet.

Arealet skulle nu tørlægges, men det kom Hans Rasmusen ikke til at opleve, da han døde i 1858. Man havde opført en vandmølle på stedet, men den kunne ikke klare opgaven.

Mads Hansen var søn af en tømrer på Møn, og han gik i lære som skibsbygger, hvor han også lærte at smede. I 1863 giftede han sig med Trine Ellehammer fra Kallehave. De købte en lille ejendom ved Vålse Vig og hørte om den mislykkede udtørring. Hans opfindertrang blev vakt, og efter forskellige beregninger tilbød han at tømme vigen til 20 000 kr. Hvis det ikke lykkedes, fik han ikke en krone. Han gik i gang og ville gøre det på 24 døgn, men der gik 25 døgn.

Mads Hansen med familie levede på Storholm, og i hans smedeværksted syslede børnene med forskellig ting, og især sønnen Jacob Christian, der tog moderens navn Ellehammer, senere opfinder til motorcykler, flymotorer og pumper til brandsprøjter. Det var dog flyveforsøg på øen Lindholm ved Askø, der gjorde ham berømt. Ellehammer gik i faderens fodspor og udviklede en kæmpe vandløfter, der kunne hæve 60 000 l. vand i minuttet. Vi sluttede på Keisergården i Vålse med middag. Der var 40 deltagere til en dejlig dag.

Hans Jørgen Hansen.

Midtjysk Kreds

Der indkaldtes til årets generalforsamling i Midtjysk Kreds på Oddense Træmuseum, Strøget 16A. 7860 Spøttrup den 31. juli kl. 18.30. Der indledtes med en rundvisning af ca. 1,5 times varighed. Chresten Mads Elgaard, Poul Villumsen og Anders Chr. Petersen blev genvalgt til bestyrelsen.

Besøg på Træmuseet.

Aftenen blev indledt med en rundvisning. Vi blev delt i to hold, selv om vi kun var 17 deltagere. Rundviserne var Sven Christensen og Thorkild Ladefoged. Der er en støtteforening og 15 aktive medlemmer tager sig af det praktiske med arrangementer, undervisning i træbearbejdning og rundvisninger. På nær to har de alle en håndværksmæssig uddannelse, der knytter sig til træindustrien. En industri, der har haft rigtig mange virksomheder situeret på Salling egnen. Nu er der kun et par fabrikker tilbage.

Museet er en selvejende institution og beliggende den tidligere virksomhed Oddense Møbelfabrik, der producerede stole. Museet afholder hvert år et internationalt symposium, hvor kendte kunstnere fra ind- og udland arbejder, udstiller og sælger deres kunstværker. Det er imponerende hvad der kan laves, fx dreje kugler i hårdt træ uden fastspænding. Der er samlet maskiner sammen fra hele Danmark, men mest fra lokalområdet, men sådan at der kun er en maskine af hver slags opstillet, værksteder indenfor skomagerfaget, drittelfremstilling, intarsia værksted fra København til fremstilling af fine mahognimøbler, mv. S. Christensen fortalte om sin søn, der er tilknyttet en møbelvirksomhed på Fyn, hvor der er udviklet en stol til dronningens nytårskur, som efterfølgende er bestilt i 400 eksemplarer. Stol nr. 1 står på træmuseet. Desuden den første stol af nr. 49 fra Oddense. Der er sat til at vippe med en vægt på 70 kg og har vippet over 50.000 gange. Stolemodellen var meget brugt i folkeskolen. Museet havde netop modtaget en donation på 1 mio. fra Mærsk Fonden er var ved at få nyt tag.

Foredrag om stuedrift på Kjærgaardsholm ved Esben Graugaard

Chresten Mads Elgaard inviterede til at deltage i et foredrag om stuedrift lørdag den 23. september kl. 13.30 på Kjærgaardsholm, Holstebrovej 484, 7870 Spøttrup. Der er indlæg ved Esben Graugaard, der tidligere har været ansat ved Holstebro Museum og har et omfattende historisk forfatterskab med tyve bogudgivelser bag sig, herunder også et værk om stuedrift. Man skal selv medbringe kaffe. Der er borde og stole. Medbring aftalte penge til entreen på kr. 80. Foredraget er arrangeret af Skive Kulturhistoriske Museumsforening og Historisk Samfund i Skive. Chresten vil efter foredraget fremvise det gamle voldsted, hvor gården tidligere var beliggende og der er mulighed for at bese gården.

Asmildkloster Landbrugsskole - besøg og foredrag

Bestyrelsesmedlem Poul Villumsen har arrangeret denne aften og foreningen vil gerne invitere til besøg på Asmildkloster Landbrugsskole. Asmildkloster Vej 1, 8800 Viborg, onsdag den 4. oktober kl. 18.30.

Vi mødes i indgangen, hvor viceformand Lars Mogensen, vil fortælle og vise os skolen, der i dag er en af landets førende landbrugsskoler, med et bredt udvalg af undervisning til fremtidens landmænd og ansatte i landbruget. Lars Mogensen er desuden valgt for Venstre til byrådet i Viborg kommune og sidder bl.a. i Klima- og miljøudvalget, hvorfra han har god føling med alle de krav der stilles til erhvervslivet lige nu og fremover. Mange af vores medlemmer i Midtjysk Kreds har været elever på Asmildkloster Landbrugsskole. Bl.a. min mand og jeg, der mødte hinanden på skolen. Skolen udgiver et årsskrift hvor både nuværende elever og jubilarene er afbilledet. Det tynder selvfølgelig ud i deltagerkredsen, men sidste år var der da også et billede af 60års-jubilarene.

Vi går til kaffebordet, kl. 19.30, hvor Kristian Pihl Lorentzen, tidligere valgt til Folketinget for Venstre i Midtjylland, vil holde et foredrag: Folkestyret her og nu. Kristian Pihl Lorentzen vil fortælle om de ting han har oplevet gennem mange år på borgen, hvor han var trafikordfører, men især lægge op til en diskussion om; hvor er vi på vej hen med folkestyret?

Derfor, tag gerne venner og naboer med til denne spændende aften.

Pris for kaffe og foredrag kr. 100. Medbring aftalte penge.

Tilmelding til Gunhild Olesen Møller på e-mail gunhildom@gmail.com

senest den 30 september.

Gunhild Olesen Møller

Foto: Colourbox

Sjælland Syd

Sydsjællands Kredsen indbyder til Løvfaldstur onsdag den 20. september 2023 kl. 13.30 på Nordfelt Avlsgård, Nordfeldvej 50 4780 Stege. samt besøg på Thorsvang – Danmarks samlermuseum, Thorsvang Alle 7, 4780 Stege.

Tilmelding: Inge-Lis og Bruno Lund: tlf. 60 93 72 74 mail: ilntoftegaard@hotmail.com

Eftermiddags kaffe/kage medbringes samt stol/bord og nydes på Nordfelt.

Let aftensmad samt 1 øl/vand serveres efter besøg på Thorsvang samlermuseum, Pris 250,00 kr.

Indbetaling kan ske ved: mobil pay på 53288503 eller på konto 2510 4381635495 (Nordea).

Husk navn ved indbetalingen.

Seneste tilmelding er mandag den 18. september 2023.

Torben Knudsen

Vestsjællandskredsen

Onsdag den 25. oktober indbyder kredsen til besøg på Dansk Forsorghistorisk Museet, Rosenkildevej 59, 4200 Slagelse. Forsorgsmuseet er museet om Andersvænge.

Læs artiklen om Andersvænge og Rosenkildeparken side .

Vi samles kl. 14 til indledende foredrag og kaffe/te og derefter omvisning i museet.

Forventet afsluttet kl. 17.00.

Pris: 60,00 kr. pr. person som omfatter, kaffe/te kage, foredrag og omvisning.

Tilmelding til olegn@mail.tele.dk / 24 93 34 12 senest den 20. oktober.

Kommende kredsaktiviteter

Her bringes oversigten over kredsenes aktiviteter for de næste par måneder. Udførlig indbydelse ses i afsnittet "Nyt fra Kredsene" og på foreningens hjemmeside.

Midtjysk kreds

Lørdag den 23. september kl. 13.30 på Kjærgaardsholm. Foredrag om stuedrift.
Onsdag, den 4. oktober kl. 18.30. Besøg på Asmild Kloster og foredrag.

Sjælland Syd

Onsdag, den 20. september kl. 13.30 Besøg Nordfelt avlsgård og Thorsvang.

Vestsjællandskredsen

Onsdag, den 25. oktober kl. 14.00 Besøg på Dansk Forsorgshistorisk Museum.

75 år

Peder Højde Hansen, Revningegård ved Kerteminde runder den 22. november 75 år. Peder Højde Hansen har siden 2019 været formand for Slægtsgårdskredsen på Fyn. Før engagementet i Slægtsgårdsforeningen var det landboungdommen, og medens han var aktiv her, fik landboforeningen øje på ham. Fra 1990 til 2002 var han formand for Østfyns Landboforening. Peder Højde Hansen har været formand for Landsudvalget for ungdomsarbejde. Han er af landboforeningerne udpeget til medlem af Jordbrugskommissionen for øerne.

I en halv snes år har han været vurderingsinspektør for Nykredit. Det er blevet til mere end 50 i Hjemmeværnet, og en tid i menighedsrådet. Fødselaren har også været medlem af Kerteminde byråd, hvor han var valgt for Venstre.

Peder Højde Hansen blev i 1971 gift med Kirsten Jørgensen, og det er som ejer af hendes hjem, Revningegård, at han har forbindelsen til slægtsgårdsforeningen.

